

Projekt V3-1901- Merila za dodeljevanje simbola za dodatno označevanje živil z ugodnejšo prehransko sestavo

Izhodišča za pripravo meril za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila

1. Uvod

Tako v Sloveniji kot mnogih drugih razvitih državah predstavljajo kronične nenalezljive bolezni najpogostejši vzrok za prezgodnjo umrljivost. Mnoge so tesno povezane s prehrano, ki lahko deluje bodisi kot dejavnik tveganja, bodisi kot zaščitni dejavnik, ki krepi zdravje in izboljša kakovost življenja. V povezavi s tem je pomembno, da je potrošnik sposoben hitro prepoznati živila, ki imajo ugodno hranilno sestavo.

Potrošnik ima pravico, da na podlagi verodostojnih podatkov oceni, ali je neko živilo zanj primerno. Pri izboru predpakiranih živil so mu pri tem v pomoč podatki na označbi živila, predvsem ime živila, seznam sestavin in podatki o hranilni vrednosti. Z izborom živil se prebivalci kot potrošniki srečujemo vsakodnevno, proces izbora pa vključuje zapletene odločitvene procese. Ponudba živil na tržišču je zelo pestra; znotraj posameznih kategorij je veliko različnih živil - tako z bolj ali manj ugodno hranilno sestavo.

Označbe živil naj bi potrošniku omogočale čim hitrejšo in čim lažjo izbiro živil, lahko pa mu tudi pomagajo razlikovati tovrstna živila in s tem vplivajo na njegovo izbiro in posledično na preskrbljenost s hranili. Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 (Dober tek Slovenija) predvideva možnost vzpostavitve nacionalne sheme prostovoljnega označevanja živil s posebnim simbolom, ki bi potrošnikom olajšala izbor živil z najugodnejšo hranilno sestavo, skladno z uveljavljenimi prehranskimi priporočili. Zamišljeno je, da bi že uveljavljen simbol varovalnega živila (ki ga podeljuje Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije) prešel na nacionalno raven.

Predvidene **značilnosti nacionalne sheme** so

- Shema bi z ustreznim prehodnim obdobjem nadomestila obstoječo shemo simbola varovalnega živila (ki ga podeljuje Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije)
- Uveljavljanje simbola med prebivalci bi podpirali tako država kot vsi relevantni deležniki
- Pravico uporabe nacionalnega simbola bi imeli vsi nosilci živilske dejavnosti na živilih, ki bi izpolnjevali enotna merila uporabe simbola
- Raba znaka bi bila za podjetja povsem brezplačna, bi pa podjetja morala razpolagati z dokazi, da izpolnjujejo merila za uporabo znaka
- Nadzor nad ustrezno uporabo simbola bi izvajale državne inšpekcijske službe
- Za lažšanje nadzora in kot možnost dodatne promocije bi bil lahko vzpostavljen nacionalni register, v katerega bi nosilci živilske dejavnosti vpisali živila, na katerih uporabljajo simbol

Ker so predhodne raziskave pokazale interes za tovrstno dodatno prostovoljno označevanje živil, **Ministrstvo za zdravje** financira izvajanje projekta V3-1901 »Merila za dodeljevanje simbola za dodatno označevanje živil z ugodnejšo prehransko sestavo«, ki ga izvajata **Nacionalni inštitut za javno zdravje** in **Inštitut za nutricionistiko**. Projekt naslavlja pomemben izziv, ki ga je potrebno razrešiti za uspešno vzpostavitev nacionalne sheme - vzpostavitev kriterijev sheme. Živila označena z verodostojnimi simboli so za potrošnike privlačnejša in lahko predstavljajo pomemben element označbe, ki jim je v pomoč pri odločitvi za nakup. Tudi izven Slovenije je v uporabi vrsta takšnih simbolov, ki se uporabljajo predvsem na sprednji strani embalaže živila oz. v osrednjem vidnem polju.

Merila za dodelitev takšnih simbolov morajo biti skladna s prehranskimi smernicami, upoštevajoč javnozdravstvene vidike, hkrati pa morajo naslavljati tudi pričakovanja oziroma potrebe potrošnikov. Ker gre za prostovoljno označevanje živil, so tovrstne sheme možne le, če so tudi v interesu nosilcev živilske dejavnosti.

V okviru projekta naslavljamo sledeče cilje: opredelitev ključnih parametrov, ki jih je potrebno upoštevati pri vzpostavitvi kriterijev nacionalne sheme; določitev meril za dodeljevanje simbola za dodatno označevanje živil z ugodnejšo prehransko sestavo ter njihovo usklajevanje z deležniki, ter preverjanje delovanja predlaganih meril na reprezentativnem vzorcu živil iz tržišča.

2. Delovni osnutek meril za usklajevanje z deležniki

V okviru projekta so bili izvedeni posvetovalni sestanki z različnimi deležniki, ki so nam omogočili pripravo prve verzije predlaganih meril nacionalne sheme. Pri tem smo upoštevali s strani deležnikov izpostavljene zadržke, da bi morala biti shema enostavna, hkrati pa prilagodljiva za ožje skupine živil. Upoštevali smo predloge, da se pri kategorizaciji upošteva nacionalno prilagojene Smernice¹ Svetovne zdravstvene organizacije (SZO), ki temeljijo na carinskih tarifnih oznakah. Upoštevali smo tudi predloge, da bi nacionalna merila morala izhajati iz ustrezno prilagojenih meril obstoječega simbola varovalnega živila, pri prilagoditvah pa smo upoštevali usmeritve Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 in Smernice. Pri usklajevanju meril je potrebno upoštevati, da je nacionalni simbol mišljen za označevanje živil z res najugodnejšo hranilno sestavo v svojih skupinah, in ne le kot identifikator izboljšanega (reformuliranega) živila. V posamezni kategoriji bi torej merila moral izpolnjevati le manjši del živil. V nekaterih kategorijah je takšen delež lahko nižji, v drugih pa višji, večinoma nekje med 10 in 30% živil.

Poudariti je potrebno tudi, da primerljivi sistemi prostovoljnega označevanja živil omogočajo uporabo tovrstnih simbolov le na nekaterih skupinah živil, na drugih pa ne. Uporaba simbola varovalnega živila na nekaterih skupinah živil (npr. slaščicah, sladoledih,...) javno-zdravstveno namreč ni sprejemljiva, saj bi to lahko spodbujalo potrošnjo izdelkov v teh skupinah, hkrati pa bi na ta način ogrozili verodostojnost sheme in zaupanje potrošnikov, brez katerega shema ne more biti uspešna. Predlog sheme (izbor skupin živil) zato temelji na sistemu obstoječega simbola varovalnega živila, in ga dograjuje z nekaterimi ožje opredeljenimi in dodatnimi skupinami živil. Merila za posamezna hranila prav tako temeljijo na sistemu obstoječega simbola varovalnega živila, pri prilagoditvah pa smo se poslužili tudi posameznih določil Smernic.¹

V Tabeli 1 je predstavljen delovni osnutek meril za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila.

---

¹ https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Preventiva-in-skrb-za-zdravje/Varovanje-in-krepitev-zdravja/prehrana-in-telesna-dejavnost/prehranske-smernice-ogljasevanje_072016.pdf

Tabela 1: Delovni osnutek meril za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila – za usklajevanje z deležniki

Skupina živil	Dodatna razdelitev skupine (kjer je potrebno)	Povzetek obstoječega stanja (SVŽ: simbol varovalnega živila)	Predlog meril nacionalne sheme (količine na 100 g oz. mL živila)	Opombe
PREDPAKIRANA ŽIVILA/WHO				
4b) mleko, mlečni napitki		☐ živilo mora ustrezati vsaj parametru za prehransko trditev; < 1,5 g maščobe v 100 ml (tekoči izdelki) < 0,75 g nasičenih maščobnih kislin v 100 ml V normativu so še druge vrednosti.	☐ Maščobe do 1,5 g Brez dodanih sladkorjev Brez dodanih sladil	EWHO (sladkor rastl. nap.)+SVŽ Keyhole: mleko: maščobe do 0.7 g/100 g
4c) rastlinski napitki		☒	☐ Maščobe do 1,5 g Brez dodanih sladil Brez dodanih sladkorjev Sladkor do 5 g Sol 0,2 g	EWHO (maščobe izenačene z mlekom; SVŽ) Keyhole: maščobe max. 1,5g
6. Žita za zajtrk		☐ Ocenjuje se predvsem vsebnost prehranskih vlaknin (6 g vlaknin / 100 g oz. 3 g na 100 kcal) < 1,5 g maščobe/100 > < 0,75 g nasičenih mašč./ v 100 ml < 0,3 g soli / 100g/ml	☐ Sladkor do 13 g Maščobe do 10 g Sol do 1,2 g Vlaknine vsaj 6 g Brez dodanih sladil	EWHO+SVŽ(vlaknina)+ Sladkor (keyhole) Keyhole: vsaj 55% polnozrnatih žit, maščoba do 8g, sladkorji do 13 g, dodani do 9 g.
7a) Jogurti, kislo mleko in podobna živila		☐ < 5 g sladkorjev / 100 g izdelka < 0,3 g soli / 100 g/ml < 3 g maščobe v 100 g (čvrsti izdelki) < 1,5 g maščobe v 100 ml (tekoči izdelki)...	☐ Brez dodanih sladil Sladkor do 10 g (Sladkorji izvirajo le iz mleka, sadja/zelenjave oz. pripravkov iz sadja in zelenjave) Maščobe do 1,5 g Sol 0,2 g	EWHO+SVŽ (sladkor) Keyhole: maščoba do 1,5 g/100 g, dodani sladkorji do 4 g/100 g Choices: skupni sladkorji do 11g
8. Sir (sveži sir-skuta)		☐ < 3 g maščobe / 100 g (npr. skuta) < 1,5 g nas. maščobnih kislin / 100 g	☐ Brez dodanih sladkorjev Brez dodanih sladil Maščobe do 3 g Sol do 1,3 g	EWHO (sol); SVŽ (mašč.) Keyhole: sveži siri: maščoba do 5 g/100 g; dol 0.9 g/100 g; brez dodanih sladkorjev
10. Mlečni namazi, druge masti in olja	Mlečni namazi	☐ < 3 g maščobe / 100 g (čvrsti izdelki) < 1,5 g nas. maščobnih kislin / 100 g	☐ Brez dodanih sladkorjev Nasičene maščobe do 14 g Sol do 1,3 g (Brez dodanih sladil; ni relevantno v tej skupini)	EWHO (sol); SVŽ (maščobe, iz 3 g povečanje na 14 g)

Skupina živil	Dodatna razdelitev skupine (kjer je potrebno)	Povzetek obstoječega stanja (SVŽ: simbol varovalnega živila)	Predlog meril nacionalne sheme (količine na 100 g oz. mL živila)	Opombe
				Keyhole: maščoba do 5 g/100 g; salt 0.9 g/100 g. Choices: nasičena maščobe do 14.0 g/100g; Natrij: 750 mg/100g ; brez dodanih sladkorjev
	Rastlinska olja	☐ > 45 % mono/polinenasičenih maščobnih kislin, pred spremembo: < 33 % nasičenih maščobnih kislin < 33 % polinenasičenih maščobnih kislin > 34 % mononenasičenih maščobnih kislin	☐ Možno označevanje oljčnega olja in olja oljne ogrščice (t.i. repično olje): Do 20 g nasičenih maščob Nad 45 g mononenasičenih maščob Do 33 g polinenasičenih maščob	Prilagojen SVŽ z izborom rastlinskih olj Keyhole: nasičene maščobe do 20% Choices: nasičena maščobe do 28.0 g/100g;
	Druge masti	☒	☒	
11. Kruh, krušni izdelki in hrski		☐ < 1,5 g soli / 100 g > 6 g vlaknin na 100 g oz. 3 g / 100 kcal	☐ Maščobe do 10 g Sladkor do 5 g Sol do 1,2 g Vlaknina vsaj 5 g (brez dodanih sladil; ni relevantno v tej skupini)	EWHO; SVŽ (vlaknina, znižano na 5g/keyhole) Keyhole: vsaj 5g vlaknin, sol max 1g (soft bread)
12. Žita, riž, sveže ali sušene testenine, kuhane testenine, stročnice		☐ > 6 g vlaknin na 100 g oz. 3 g / 100 kcal	☐ Maščobe do 10 g Sladkor do 5 g Sol do 1,0 g Vlaknina vsaj 5 g	EWHO; SVŽ (vlaknina, znižano na 5g/Skupina 11) Keyhole: testenine: vsaj 50% polnozrnatih žit, vlaknine 6g (surove testenine), riž (vlaknine 6g), stročnice: omejitev le za sestavine, ki bi jim bile dodane
13. Sveže in zmrznjeno meso, perutnina, ribe ipd.		☐ < 3 g celokupnih maščob / 100 g; ali < 1,5 g nasičenih maščob / 100 g	☐ Maščobe do 3 g Sol do 1,7 g	SVŽ; EWHO (sol) Choices: nasičene maščobe 3,2g, Natrij do 150 mg

Skupina živil	Dodatna razdelitev skupine (kjer je potrebno)	Povzetek obstoječega stanja (SVŽ: simbol varovalnega živila)	Predlog meril nacionalne sheme (količine na 100 g oz. mL živila)	Opombe
14. Izdelki iz mesa, perutnine, rib ipd.		☐ < 3 g celokupnih maščob / 100 g; ali < 1,5 g nasičenih maščob / 100 g	☐ Maščobe do 3 g Sol do 1,7 g vidna struktura mesa	SVŽ; EWHO (sol)
15. Sveže in zmrznjeno sadje, zelenjava in stročnice			☒	EWHO
16. Predelano sadje, zelenjava in stročnice		☐ Predelana zelenjava	☐ Brez dodanih sladkorjev Maščobe do 5 g Sladkor do 10 g Sol do 1 g (Brez dodanih sladil)	EWHO (razen maščobe – kot pri drugih skupinah). Keyhole: maščobe do 3 g/100g; dodan sladkor do 1 g/100g; sol 0.5 g/100 g Choices: nasičene maščobe 1.1 g/100g Natrij do 100 mg/100g, brez dodanih sladkorjev, Sladkor do 10.0 g/100g (zelenjava) oz. 17.0 g/100g (sadje); Vlaknina vsaj 1 g/100g
NE-PREDPAKIRANA ŽIVILA				
Kruh		☒	☐ Kot skupina 11.	
Sveže meso, perutnina, ribe ipd.		☒	☐ Kot skupina 14.	
Sveže sadje, zelenjava in stročnice		☒	☒ Sveže – nepredelano sadje, zelenjava in stročnice	

Opombe:

- EWHO - nacionalno prilagojene Smernice Svetovne zdravstvene organizacije (SZO)
- SVŽ - Shema simbola varovalnega živila, ki ga podeljuje Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije
- Predlogi meril: označevanje možno ob izpolnjevanju kriterijev; označevanje možno za celotno kategorijo; označevanje ni možno
- EWHO Kategorije, ki v prvi fazi niso predvidene za označevanje s simbolom varovalnega živila: #1. Čokolada in bonboni, energijske tablice, sladki prelivni in deserti, #2. Sladki piškoti, pecivo, kolači; drugi sladki pekovski izdelki in suhe mešanice za njihovo pripravo; 3) Semena, oreški in drugi progizki; 4a) sokovi; 4e) druge pijače; #4d) energijske pijače; #5. Sladoledi; 7b) Smetana, maslo; 9) Gotove, predpripravljene in sestavljene jedi; 10d) Druge masti in maščobe (tudi margarine); 17) Omake in prelivni; #18) Prehranska dopolnila
- # Kategorije, za katere Smernice¹ navajajo, naj se ne spodbuja uživanja te skupine živil. Nekatere WHO skupine živil so zaradi razlik v sestavi živil razdeljene na ožje skupine (predlog meril: označevanje ni možno)

3. Testiranje predlaganega modela na tipičnih živilih s tržišča

3.1 Metodologija

Učinke vzpostavitve v Tabeli 1 predstavljenega delovnega osnutka meril za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila smo testirali na podatkovni bazi CLAS, ki vsebuje podatke deklarirani sestavi predpakiranih živil, ki so bili zbrani v živilskih trgovinah v Sloveniji (Mercator, Spar, Tuš, Hofer, Lidl).

V podatkovni bazi CLAS je bilo skupaj N=21.090 izdelkov. Živila so bila razvrščena v kategorije, prilagojene po Dunford et al. 2012.² Metodologija zbiranja podatkov je podrobneje opisana v Pivk Kupirovič et al. 2020,³ le da smo za raziskavo uporabili novejšje podatke. Po izločitvi izdelkov brez obveznih podatkov o hranilni vrednosti (N=1.414; 7%); izdelkov, pri katerih se je iz količine makrohranil izračunana energijska vrednost od deklarirane razlikovala za več kot 20% (N=175; 1%), izdelkov iz izbranih izključenih skupin (aditivi; čaji; kava instant; kis; med; mešani paketi; sol, mlečne formule; nadomestki obrokov; otroški napitki; sirupi; sladkor; uvajalna hrana; začimbe; žvečilni gumi; prehranska dopolnila; ostalo) (N=3.237; 15%) in živil iz drugih skupin, ki pred zaužitjem zahtevajo pripravo (N=484; 2%; npr. praški za pripravo napitka,...) je v podatkovni bazi za analizo ostalo N=15.780 živil (75%). Vsa živila smo razvrstili v kategorije, upoštevajoč Smernice¹ (nacionalno prilagojene smernice WHO, z dodatno razčlenitvijo posameznih skupin živil).

Za vsa živila v podatkovni bazi so bili razpoložljivi obvezni podatki o označeni hranilni vrednosti. Če vsebnost prehranske vlaknine ni bila navedena na označbi, je bila ocenjena glede na sestavo živila. Prisotnost dodanih sladkorjev in sladil je bila ocenjena na osnovi pregleda seznama sestavin. Na osnovi podatkov o sestavi smo z upoštevanjem delovnega osnutka meril (meje za energijsko vrednost, vsebnost posameznih hranil in drugih snovi) preverili, kakšen delež izdelkov znotraj posameznih skupin živil bi izpolnjeval predlagane pogoje.

3.2 Rezultati pregleda tržišča z uporabo prvega delovnega osnutka meril

Rezultati analize so predstavljeni v Tabeli 1. Prikazane so le kategorije živil, ki so upoštevajoč delovni osnutek meril predvidene za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila. Med N=7.648 (48% analiziranega vzorca) živil izbranih kategorij jih je **predlagana merila izpolnilo dobrih 16% izdelkov** (N=1.309). Razen skupine 'Sveže in zmrznjeno sadje, zelenjava in stročnice', kjer kriterije razumljivo izpolnjujejo vsa živila (100%), je bil delež izpolnjevanja meril v drugih skupinah med 41% (Sveže in zmrznjeno meso, perutnina, ribe) in 3% (Izdelki iz mesa, perutnine, rib ipd.), nizki deleži izpolnjevanja predlaganih meril so bili ugotovljeni še pri sirih/skutah (6%), kjer tudi pri upoštevanju obstoječih meril Društva, pridejo v upoštevanje le sveži siri oz. skute. Najbolj omejujoč parameter pri omenjenih skupinah z nizko stopnjo izpolnjevanja meril je bila vsebnost maščob. Ob tem gre omeniti, da trenutno veljavni kriteriji Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije za nekatere izmed teh skupin še strožji, in bi se njihova uporaba odrazil še v manjšem deležu izpolnjevanja pogojev. Dodati je potrebno še, da smo se pri posameznih skupinah živil srečali z izzivom različnih nacionalnih priporočil za različne skupine prebivalcev. Tako se npr. pri mlečnih izdelkih za otroke priporočajo polnomastni izdelki, za odrasle pa izdelki z zmanjšano količino maščobe. Upoštevajoč obstoječa merila Društva se predlagana merila nanašajo na odrasle.

Predstavljen predlog predstavlja prvi osnutek, za lažjo razpravo med deležniki. Na osnovi diskusije z deležniki bo na osnovi posodobljenega osnutka meril izdelana nova analiza izpolnjevanja pogojev, glede na sestavo izdelkov na tržišču, in skupaj s predlogom meril posredovana v drug krog usklajevanja, v katerega bodo vključena tudi živilsko-predelovalna podjetja, kot uporabniki načrtovane prostovoljne sheme označevanja.

² <https://academic.oup.com/eurjpc/article/19/6/1326/5934561>

³ <https://www.mdpi.com/2304-8158/9/4/399/htm>

Tabela 2: Rezultati izpolnjevanja pogojev osnutka meril za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila ter izključujoči parametri – predstavitev po skupinah živil

Skupina živil	N (skupaj)	N (izpolnj. Krit.) %		Razlogi za neizpolnjevanje kriterijev										
				Izključ. skupina	Dodana sladila	Dodan sladkor	Energ.	Mašč. mašč.	Nas. mašč.	Nenas. Mašč.	Sladk.	Sol	Vlakn.	
4b. mleko, mlečni napitki	160	46	29%		8%	27%		52%						
4c. rastlinski napitki	209	26	12%		4%	44%		55%			53%	4%		
6. Žita za zajtrk	376	55	15%		0%			40%			66%	9%	38%	
7a. Jogurti, kisl mleko in podobna živila	757	101	13%		3%			68%			61%	4%		
8. Sir (sveži siri)	565	35	6%			1%		94%				51%		
10b. Mlečni namazi	231	53	23%		0%	12%		53%				48%		
10c. Rastlinska olja	371	125	34%					9%		-				
11. Kruh, krušni izdelki in hrski	472	54	11%		0%			23%			16%	58%	70%	
12. Žita, riž, sveže ali sušene testenine, kuhane testenine, stročnice	1063	185	17%					2%			1%	5%	81%	
13. Sveže in zmrznjeno meso, perutnina, ribe ipd.	221	91	41%					57%				9%		
14. Izdelki iz mesa, perutnine, rib ipd.	1790	48	3%		1%			93%				62%		
15. Sveže in zmrznjeno sadje, zelenjava in stročnice	158	158	100%											
16. Predelano sadje, zelenjava in stročnice	1275	269	21%		1%	45%		15%			47%	23%		

4. Vključevanje deležnikov v usklajevanje meril

Gre za drugi delovni osnutek meril, ki je nastal na osnovi obstoječih meril Društva, ob posvetovanju z deležniki iz negospodarstva (poleg izvajalcev projekta so bili v posvetovanja vključeni eksperti iz Ministrstva za zdravje, Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, Zveze potrošnikov Slovenije in Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani). Osnutek meril je bil ocenjen kot primeren za izvedbo prvega usklajevanja z nosilci živilske dejavnosti oz. njihovimi predstavniki. Osnutek se posreduje panožnim zbornicam, preko Društva pa tudi obstoječim nosilcem znaka, da se opredelijo

- Glede skupin živil, predvidenih za označevanje s simbolom
- Glede osnutka meril za posamezne skupine

Komentarje na osnutek meril prosimo pošljite v pisni obliki na matej.gregoric@nijz.si najkasneje do ponedeljka, 26. aprila 2021. Na osnovi prejetih komentarjev bomo pripravili nov predlog meril in analizo predloga z izdelki na tržišču. Oboje bomo obravnavali na skupnem usklajevalnem sestanku, na katerega bodo povabljeni deležniki iz negospodarstva in gospodarstva. Usklajevalni sestanek z deležniki bomo izvedli v mesecu maju 2021.

PRILOGA: Predlog formata za posredovanje odzivov deležnikov na osnutek meril za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila (v. 14.4.2021)

- **Vlagatelj odziva** (ime oz. organizacija):
- **Kontakt** (e-pošta oz. telefon kontaktne osebe):
- **Mnenja glede vključenih/izključenih skupin živil**, predvidenih za prostovoljno dodatno označevanje živil z nacionalnim simbolom varovalnega živila:
OPOMBA: Če ste mnenja, da bi moral biti seznam vključenih/izključenih skupin spremenjen, čim bolj natančno podajte svoj predlog z natančnimi pojasnili, ter predlogom meril za takšno skupino živil.
- **Mnenja glede vsebnosti hranil in drugih snovi** za posamezne skupine živil:
OPOMBA: Vključite le skupine, na katere se nanašajo vaši predlogi. Predlog čim bolj argumentirajte, upoštevajoč, da je za označevanje s simbolom predvidena zgornja petina živil z najugodnejšo hranilno sestavo v posamezni skupini.
  - 4b. mleko, mlečni napitki
  - 4c. rastlinski napitki
  - 6. Žita za zajtrk
  - 7a. Jogurti, kisl mleko in podobna živila
  - 8. Sir /skuta
  - 10b. Mlečni namazi

10c. Rastlinska olja

11. Kruh, krušni izdelki in hrski

12. Žita, riž, sveže ali sušene testenine, kuhane testenine, stročnice

13. Sveže in zmrznjeno meso, perutnina, ribe ipd.

14. Izdelki iz mesa, perutnine, rib ipd.

15. Sveže in zmrznjeno sadje, zelenjava in stročnice

16. Predelano sadje, zelenjava in stročnice